

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1016 4-0807

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA.

FIVE CENTS ELSEWHERE

ЧАСИ ВАШИНГТОНА І ТЕПЕРІШНІ — ТЕМОЮ РІЖНИХ СВЯТОЧНИХ ПРОМОВ

НЮ ЙОРК. — З способів святкування Дня Вашингтона, як це було в Нью Йорку в неділю, себто на передодні свята, можна вносити, що цього року назагал громадянство є заставлене війною глибше вдуматися в те, що досягнув Вашингтон та яким способом і при чий допомозі.

Громадянська відповідальність і політичне об'єднання.

Д-р Гері Емерсон Фосдик є тої думки, що Вашингтон намагався створити те, що й ми сьогодні: нову і далеко ширшу громадянську відповідальність, як і політичну єдність. Ріжниця тепер головню у тому, що ми вже лемимо собі голову не тільки над національною єдністю, але над об'єднанням цілого світа. Найбільшим нашим нещастям є такі егоїзм, а далі ті, що постійно повтаряють: „Що то буде з нами? Куди ми зайшли?“

В демократії кожний відповідає.

В диктатурах одиниця не є відповідальна за злочинства і несправедливості тирана. Та в демократії вся влада походить від Бога через нарід, що вибирає своїх представників. Ось тому в демократії кожний є відповідальний за злочини нації. І кожний буде караний за поведінку загалу, казав монсіньор Вільям А. Сколі, проповідуючи в катедрі св. Патрика.

Звичайний нарід заклучить ще найкращий мир.

О. д-р Гаролд А. Кокборн не має довіри до державних мужів, коли іде про таку справу, як справедливий мир у світі. Каже, що той мир, що наступає по цій війні, повинен бути вироблений звичайними людьми, а не державними мужами. Для такого миру, казав він, треба щось більше ніж звичайного розуму. Треба — Бога, бо Бог є підпорою демократії, казав він далі. Усуньте Бога, то буде те, що діється в диктатурах, що сталося з Німеччиною.

ПІМСТИЛИ НЕГАЙНО ВТРАЧЕНУ СУБМАРИНУ.

ВАШИНГТОН. — Комунікат маринарки подає, що американці втратили субмарину „Аргонот“, що мала біля сто осіб залогі: офіцерів і моряків. Мала 2,170 тон ємності і була вживана головню до закладання мін. Надіються, що вона зістала затоплена десь на Паціфіку біля Нью Бритен. Як тільки американська команда дізналась про цю втрату, відразу пімщено її затопленням двох японських транспортних кораблів.

Рівночасно подано в комунікаті теж і про те, що ворогові вдалось на водах біля Соломонських островів затопити американський конторторедовець. Коли іде про втрату субмарини, то це є шеста така американська втрата від початку вибуху війни, а четверта на Паціфіку.

КОНФЛІКТ ЮНІ МУЗИКАНТІВ З ФІЛЬГАРМОНІЄЮ

НЮ ЙОРК. — В наступному році готов Нью Йорк не чути концертів славної Ньюйорської Фільгармонії. Відділ 802 Юні Музикантів, до якого належать музиканти, що грають у Фільгармонічній Оркестрі, домагаються від Фільгармонічного Товариства підписання контракту на 30 тижнів праці в наступному році, як теж 15 процентової підвишки. Фільгармонічне Товариство хоче знову знизити працю до 24 тижнів і платити далі ту саму платню, яку музиканти досі діставали. Крім цього є ще третя через усунення 15 музикантів, що їх усунув Артур Родзінскі, що мав би диригувати фільгармонічними концертами в наступному році. Напруження є того роду, що Фільгармонічне Товариство готово зрезигнувати з концертів, бо не має відповідних фондів. Та домагання музикантів теж слущні.

ЩОБИ ВИКОРИНИТИ АБСЕНТОВАННЯ.

БОФАЛО. — „Обеднані — атакуємо“ — це був клич великої демонстрації, влаштованої в цілі боротьби з абсентуванням у війській індустрії та придбанням 60 тисяч нових робітників для праці у цій промисловості. Зокрема демонстрація мала ще на цілі дістати для цієї праці 30 тисяч жінок. Парада тягнулась три милі, була дуже добре зааранжована. На вічу, влаштованім з того приводу, підкреслено, що в Америці нема потреби заведення примусової рекрутаци, як говорила мисис Анна М. Розенберг, стейтова директорка Комісії Людської Сили. Усе те можна досягнути добровільною акцією, звичайною пропагандою. Від часу Перл Гарбор так є, що люди самі зголошуються добровільно до такої праці. Знову єпископ Дофі клав у надісланім листі головню вагу у цій проблемі на те, що би викликувати у людей почуття відповідальности за те заняття, в якому хтось працює. Ось таке почуття, писав єпископ, є основою християнської етики.

В параді взяли участь теж і чотири герої з Бофало, що на той час дістали відпустку з військової служби.

З Сложивчих Консерв Призначено Половину для Цивільного Населення, Решта для Армії й Аліантів

ВАШИНГТОН. — Военні запотребования в пожнї зросли до того ступня, що уряд змушений взятись щодо пожнви за драстичніше пайкування, як він сам цього надіявся. Ось так треба розуміти ті приписи, що входять в життя з днем 1. березня, коли то цивільне населення буде обмежене в закупні консервової пожнви пайкуванням. До цього часу, як знаємо, цїєї пожнви взагалі не буде можна набути, бо переводиться відповідний інвентар та приготвляються ті друки, що є потрібні, що би пайкування перейшло гладко. До 1. березня треба кожному набути теж нову пайкову книжечку, себто книжечку ч. 2.

Новий розпорядок означає, що на протязі найближчих 19 місяців зможе кожний з нас закупи собі сложивчих консерв трохи менше як половину того, що закупував в часі від вересня 1941 до вересня 1942. Очевидно, що цей обрахунок є загальний і кожний дістане те, що припадає пересічно на людину з того, що в тому часі сконсумовано в цілій Америці. На кожний місяць буде призначено 48 пойнтів. В практиці це виглядатиме ріжно, бо не за кожну сложивчу консерву відінається однакову скількість пойнтів. Наприклад: за одну бляшанку помідорів відітнуть можливо стільки дойнтів, що за 16 бляшанок квасної капуста. Усі ті потрібні будуть точно вяснені й кожний буде знати, що він може дістати місячно за своїх 48 пойнтів. Вибір буде залежати від нас самих. Захочемо дістати таке, чого мало, то за те треба буде давати більше пойнтів. Знову як хтось вдовольниться артикулом, якого є подостатком, то дістане його більше і за менше пойнтів. Усі ті вяснення передаються тепер постійно через радіо. Про них буде писатись теж і в часописах. Одно певне, що для кожного стане. Для цивільного населення призначено до кінець вересня 1944 року 254,000,000 сложивчих консерв.

ТИМОШЕНКО МАВ БИ ЗАМІНИТИ ЛІТВІНОВА

ВАШИНГТОН. — Вашингтонський колюміст Пірсон заповів через радіо, що в скорому часі наступить сенсаційна зміна в советському дипломатичному представництві: на місце Литвінова, теперішнього советського амбасадора, має прийти маршал Тимошенко, советський военний герой.

Корнійчук Виступає Проти Польських Претенсій на Українські Землі

МОСКВА. — Олександр Корнійчук, український письменник і член українського союзу, виступив у часописі „Радянська Україна“ з критикою польських претенсій на західно-українські землі. Він каже, що ці претенсії, піднесені польськими утікачами в Британії, мають на цілі розбити англійсько-советсько-американську коаліцію та привернути на західній Україні панування шляхти. Він каже, що історія польської політики супроти українців є ганебна. Польські політики навіть не признали ще, що український народ існує.

СКОРСЬКИЙ ЗАКИДУЄ РОСІЇ ПОЛІТИЧНІ МАХІНАЦІЇ В „ЦЕНТРАЛЬНІЙ І СХІДНІЙ ПОЛЬЩІ“

ЛОНДОН. — Генерал Владислав Скорський, польський прем'єр міністрів, кинув відчас розмови з британськими й американськими газетарями публичне обвинувачення, що російський уряд спускає „в центральній і східній Польщі“ парашутистів, нібито для піддержки партизанів, а на ділі для політичної роботи, бо для формування большевицьких осередків.

При тій нагоді Скорський виступив з аргументами для задержання старих польсько-советських границь. Мовляв, ці границі мають велике значіння для Польщі, бо вони відсувають польську границу далеко від Варшави, а крім того забезпечують Польщі посідання важних для неї нафтових теренів.

ФІНЛЯНДІЯ ГОТОВА ДО СЕПАРАТНОГО МИРА

СТОКГОЛЬМ. — Заграничні газетарі згідно стверджують, що Фінляндія вже готова переговорювати з Росією за сепаратний мир.

Одною з перших трудноостей буде найти відповідного посередника в цих переговорах. Зогляду на те, що ні Америка ні Британія не захочуть бути посередниками, фінський уряд буде просити за посередництво Швецію, а як вона не згодиться, то палу.

СУДЯТЬ НАЦИСТІВСЬКОГО ШПИГУНА

НЕОРИЯ (Південна Африка). — Тут поставлено на суд як шпигуна Сиднія Роббія Ліббранта, наїстичного лідера, котрого спущено було з німецького літака для підбехтування революції серед готентотів, що працюють у діамантових копальнях. Йому грозить кара смерті.

ГОСТЯ В БІЛОМУ ДОМІ. — Пані Чіанг Кай-Шек, дружина китайського головного команданта, була в Вашингтоні гостею президента Рузвелта в Білому Домі. На світлині: її вітає президент на двірні в Вашингтоні.

НІМЦІ ЗАХОПИЛИ ВІД АЛІАНТІВ ВАЖНИЙ ПРОВАЛ

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧНОЇ АФРИЦІ. — Німецькі повзи й піхота захопили сконцентрованою атакою провал Касерін, що лежить у Тунісі, 12 миль від алжирської границі.

Бритійська команда негайно кинула ветеранські британські панцирні відділи на допомогу американцям. Аліантські команди сподіваються німецького наступу в напрямі до Тебесси.

НОВИЙ РЕЙД НА ВІЛЬГЕЛЬМСГАФЕН.

ЛОНДОН. — Важкі бомбовики британської повітряної сили доконали в суботу вночі великого рейду на німецький порт Вільгельмсгафен. Рейд тривав пів години. Скинено на порт велику масу бомб. Бритійці втратили 11 літаків. Рівночасно британські літаки бомбардували фабрики електрики здовж французької ріки Льюари.

ЗАТОПИЛИ ТРИ КОРАБЛІ В НЕАПОЛЮ.

КАПРО. — Американські й британські літаки доконали в неділю ще одного рейду на ворожі бази в Італії й на Креті. Американські літаки бомбардували Неаполь і Кротоне. В Неаполі затопили вони три ворожі кораблі, один великий та два менші, та зчинили пожар хемічної фабрики.

ЕСПАНСЬКІ РЕПУБЛІКАНЦІ З АЛІАНТАМИ.

НА ТУНІСЬКОМУ ФРОНТІ. — Еспанські републиканські війська, що колись воювали проти генерала Франка, нині воюють по стороні Аліантів проти держав Осі. Вони мають британський уніформі. Командує ними один британський майор.

Ці війська були інтерновані французьким урядом у Тунісі перед висадженням американських військ у північній Африці та осаджені в концентраційнім таборі в Касеріні.

ВИСЛАЛИ ВСЕ НАСЕЛЕННЯ З ЛЬОРІАНУ.

ЛОНДОН. — Контрольоване німцями радіо в Парижі сповістило, що евакуація цивільного населення з французького порту Льоріану, котрий Аліанти постійно бомбардували, бо його німці вживають за базу для операцій підводних човнів, вже довершена. На знак довершення евакуації посадник міста й всі місцеві урядники теж покинули місто.

ЧЕРВОНА АРМІЯ ЗАБРАЛА КРАСНОГРАД І ПАВЛОГРАД.

ЛОНДОН. — Червона армія, посуваючися скорими маршами на захід від Харкова, захопила Красноград, що лежить 60 миль на південний захід від Харкова, і Павлограду, 100 миль від нього на полудне. Заняли їх видно війська, що оперують з Лозови. Ціллю цих операцій є Дніпропетровськ, що виробляє електричну силу на всю південну Україну.

Московський комунікат, виданий у неділю, подає вістку, що червона армія загрожує цілій німецькій лінії від Креманчука до Запорожя.

КОРОЛЬ ВІТАЄ ЧЕРВОНУ АРМІЮ В ЇЇ ЮВІЛЕЙ.

ЛОНДОН. — Король Юрій, британський міністерський кабінет та військові команди вчорости привітали червону армію зриводу 25-ліття її існування. Король заявив, що він казав приготувити „меч почести“ для „войовничого міста“ Сталінограда.

СВЯТКУЮТЬ ЗАНЯТТЯ ХАРКОВА.

МОСКВА. — Харківська фабрика тракторів, евакуувана „десь на Сибір“, відбула збори для відсвяткування звільнення свого матірнього міста. Відреставровано український советський уряд, що має мати осідок у Харкові.

ПІДНОСИТЬ ВЕЛИЧИНУ АЛІАНТСЬКОЇ ДОПОМОГИ РОСІЇ.

ЛОНДОН. — Відповідаючи на критику аліантської допомоги Росії, Алберт Александер, перший лорд адміраліції, подав в своїй промові знагоди 25-літнього ювілею створення червоної армії цифри про розміри цієї допомоги, з котрих виходило, що ця допомога є поважна: Америка й Британія дали Росії 6,200 новців і 5,600 літаків, а крім цього 82,000 троків.

У своїй промові в Бермінгемі заявив Гю Далтон, президент Палати Торговлі, що червона армія „рятвує цивілізацію Європи, і ми маємо надію, що добившись перемоги над гітлерівськими бандами, ми діждемося кращого світу“.

НІМЦІ СКРІПЛЯЮТЬ РОСІЙСЬКИЙ ФРОНТ.

СТОКГОЛЬМ. — Німецький урядовий комунікат знову признається до невдач у Росії. Прибулий сюди з Греції шведський моряк каже, що німецькі війська в Греції переносять на російський фронт. Коли попад грецьку столицю Атени летять аліантські літаки, населення їх оплескує: цими літаками Аліанти засняють грецьких повстанців у горах амуніцією й харчами.

"СВОБОДА" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1102 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед виходом номера, в котрому оголошення хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодинокі числа три центи.		Three cents a copy	
На рік	\$6.00	One year	\$6.00
На пів року	\$3.25	Six months	\$3.25
На три місяці	\$1.75	Three months	\$1.75
частинною:		Saturday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
Число з суботи (з англійською)		One year	\$2.00
На рік	\$2.00	Six months	\$1.25
На пів року	\$1.25		
В Джерсі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	\$9.00	One year	\$9.00
На пів року	\$4.75	Six months	\$4.75
На три місяці	\$2.50	Three months	\$2.50

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

ДВАЦЯТЬ П'ЯТЬ ЛІТ НЕЗАЛЕЖНОСТІ ЛИТОВСЬКОЇ ДЕРЖАВИ

Литовський нарід це близький випробований приятель українського народу не від нікого. Історична судба злучила нас від давніх століть, а переживання останнього століття під російською кормігою царської Росії, в часі зриву перед двадцять п'ять літами та серед бурливих нічних днів зробили ту принаду ще тугішою та тривалішою.

"Литовський нарід це один з надбальтичських народів, найближчий слов'янським. Своєю державою зорганізував він вже у 12 столітті, а поширюючи її на білоруські землі у 13 столітті, став безпосереднім сусідом з півночі західно-української держави короля Данила. Литовською державою правив тоді талановитий володар Мендовг, що споріднився навіть з родом короля Данила Романовича через його сина Шварна одруженого з дочкою українського короля Данила.

У той час литовський нарід дуже багато мусів зносити від німецьких хрестоносців, що тоді розсіяли у нішіні східних Прусах, вишнучи та германізуючи огнем та мечем місцеве населення прусаків, племенно зближене до литовців та дотичів. Небезпека прийшла аж до границь самої Литви, що тоді ще визнавала поганську віру. Саме та поганська віра була заціпою для німецьких хрестоносців руйнувати землі корони Литви. Не багато помогло, коли Литва й стала християнською, бо не о віру шило хрестоносцям, але о сусідню литовську землю.

Литви треба було шукати союзників проти германського натиску і звідси зближення Литви до західно-української держави короля Данила. Прилучення білоруських земель, зокрема такої культурно розвиненої демократичної республіки, якою була земля польська, як також близька і то й родинні зв'язки з західно-українською династією прикордонних князів на Литву стародавньої культури поширеної з київського центра не тільки на західно-українських землях, але також на землях Білорусі. Литовські князі й бояри прийняли східне християнство, засвоюють собі тодішню літературну мову київської України-Русі а саме зукраїнізовану церковно-слов'янську мову, старе українське право та товариські форми життя. Все урядовання Литви переходить на тодішню українську урядову мову; поміж Литвою та Україною споненими спільною цивілізацією витворюється така близькість, що по укладу західно-української держави українці прийняли князя литовського Любарта як свого рідного, як людину української культури та тож самої православної віри. По нішній сьві на вежі львівської катедрі св. Юра зберігся дзвін, уфундований 1343 року "благочинним князем Димитрієм", бо таке було християнське ім'я

свою Галичину поза границями Росії, де могла дещо свободніше розвиватися литовське культурне життя. Нею стала невеличка частина Литви, у східній частині Східної Прусії, Тильжа та Кляйпеда, що переміщуються на піємонт литовського національного життя під проводом патріярха литовських диячів та письменників Івана Басановича.

Зовсім так само як в Україні, перша російська революція з 1905 року принесла деяку полеху й для литовського народу, тому з природи річи переноситься знов литовське культурне життя на Литву. В першій російській думі литовські послани висуюють вже домагання автономії Литви в границях Росії.

Вибух російської революції 1917 року привтаили литовці так само, як українці, та приступили до організування власного, державного життя. Стрчали вони ті труднощі, що Литва була саме тоді підфронтовим тереном отже була під владою воєнного права. Прихід до влади большевиків в Московщині в жовтні 1917 року, розклад російської армії, а згодом й повна ліквідація російського західного фронту по заключенню Берестейського Миру большевицької Росії з Німеччиною та Австрією втворили пригожі обставини до створення Самостійної Литовської Держави; сталося це в лютому 1918 року, двадцять п'ять літ тому назад. Проголошено незалежність Литви литовським конституційним сеймом, Тарибою, сталося тільки місяць пізніше після подібного проголошення самостійності Української Держави 22 січня 1918.

Україну заливали раз-у-раз большевики; литовці найшлися в іншому положенні, бо в балтійських краях лишилися ще якийсь час німецька окупація з наказу держав побідної антинти навіть по прогрі Німеччини. І ось саме та обставина спасла Литву перед судбою України — бути остаточно залитою большевицькими силами з Москви.

Двацять три роки самостійного державного життя литовського народу (до 1941) це період всебічного розвитку литовського народу на полі культурним та економічним. Литва хоч не була обдарована природою, працею та розумним проводом свого уряду піднесла добробут народу; заложений литовський університет в столиці Кайнас зазначувався поважним науковим доріжком навіть у весвітній науці.

Двацять п'ять літ Литва мала одне нерозв'язане питання з Польщею, а саме справу міста Вільня та округи, до якої підносили собі претенсії обі сторони. З той жеж причини поміж Польщею та Литвою вроджж кільканацять літ не було нормальних дипломатичних взаємин.

Щасливіша від України держава Литва все відносилася до українських визвольних змагань з найбільшими симпатіями та о скільки з огляду на міжнародні відносини було це можливе, навіть активно поіноіло український визвольний рух.

Угоду Гітлера та Сталіна в перших двох роках теперішньої

Мої Професори Знайомляться з Україною

Коли я почав ходити на виклади до Саскачеванського університету при кінці вересня 1925 році, я вже добре був познайомлений з українським письменством, з історією України, з мовою й культурою України. Тож було мені природно принагідно щось сказати про українські справи в часі дискусій в класі або в писаних задачах. Такі нагоди найчастіше траплялися на викладах історії та літератури. Штучно не причіплював українських справ до дискусій про всевітню історію або до англійського письменства. Згадував про історичну подію на Україні, коли та подія мала якийсь зв'язок з викладом історії в класі, або коли бачив якийсь подібність між англійським письменником та українським.

Наприклад, вже по другим класі третім викладав проф. Джордж Ловтіанн про англійське письменство вивчався в класі цікава дискусія над тим, що є самою душею поезії. Зайшла мова про ритміку віршів. Обговорюючи головно грецько-латинську форми віршової ритміки, які стали й підставою віршів в англійській мові. Тоді вмшався в дискусію і я. Я сказав, що можливі й інші форми віршової ритміки, як грецько-латинські. Згадав я про ритмічні форми українських народних пісень та козацьких дум. А що час викладу до бігав до кінця, то проф. Ловтіанн сказав, щоб я обширніше розказав про інші форми віршової ритміки на початку наступного викладу. Я так і зробив. Прийшов до класу пів години перед викладом і списав свої погляди про віршову ритміку та взірці на таблиці, що простягалася через цілу стіну. Подав взірці й ритміку українських народних пісень, особливо козацьких дум. І на початку викладу проф. Ловтіанн звернув увагу на подані мною взірці віршової ритміки на таблиці й попросив студентів,

війни використала большевицька Росія в той спосіб, що окупувала Литву та "визволила" так само, як Західну Україну, але в тим випадку навіть від власного уряду та позбавила вільний нарід власного державного життя.

Двацять п'ять літ життя власної державності стрічають литовці дехто зі своїм правовим президентом Сметоною на чужині на вигнанні, маси литовського народу під новою німецькою окупацією та згрозою знов знайтися під окупацією червоної. І надія так само, як надія їх приятеля, українського народу звернені на вільну країну Вашингтона та на його уряд, оборонця волі всіх народів світа.

Серед тих веселих та сумних роковин, де журба з радістю обнялись, як сказавби український поет, український нарід є всіми симпатіями при своїм північним приятелю, при литовському народі.

Нова Мирова Офензива Оси

Світову пресу обігла вістка про статтю Вірджінії Гайди, одного з головних італійських фашистських журналістичних пропагандистів, поміщений в газеті "Джорнале д'Італія", про умовини, на яких Італія могла би говорити про мир. Стаття властиво пропагує негайно роблення миру, бо, як не буде мир чим скорше зроблений, каже Гайда, то в світі настане комунізм. Комунізм — це властиво є справжнім ворогом усіх воюючих держав, себто так держав Оси, як Обеднаних Держав. Італія тому готова зробити мир з Англією й Америкою, але ніколи з Росією.

Зараз на другий день після появи цієї статті заговорив через німецьке радіо д-р Йосиф Гебельс, німецький міністер пропаганди. Говорив на ту саму тему: закінчення теперішньої війни миром. Гебельс у дечому розходить з поглядами Гайди; Гайда пробує вбивати клина між Англією й Америкою, чого Гебельс не робить. Гайда називає ворога комунізмом, а Гебельс большевизмом, хоча очевидно говорять оба про одно й те саме, властиво про совітський союз. Гебельс своїм звичаєм піддиває цілу свою бесіду грубим антисемітським сосом, ідентифікуючи большевизм зо жидівством, чого Гайда не робить. Одначе все це дрібні різниці, коли їх поставити попри головну думку, що йде червоною ниткою так через статтю Гайди, як і промову Гебельса, а нею є погляд, що, перемігши держави Оси, Росія накинє большевизм, чи комунізм, усій Європі.

Американський уряд заняв становище до фашистсько-нацистичної кампанії, коли до появи статті Гайди й виголошення промови Гебельса заговорив про це питання президент Рузвельт у своїй промові перед Пресовим Союзом у Вашингтоні словами: "Пробуючи відвернути від себе неминучу загибелі, що їх жеде, пропагандисти Оси пробують всіх старих штучок, аби розділити Обеднані Держави. Пробують підняти думку, що, добувши перемогу, Росія, Британія, Китай і Америка почнуть між собою жертися, як собаки з котами... На всі панічні заходи... всі Обеднані Держави кажуть, що ми будемо говорити з якимнебудь урядом Оси тільки на умовах, проголошених у Касаблянці: "Безумовна здача!"

Факт, що президент Рузвельт дав цю відповідь на мирові штучки Оси ще до появи статті Гайди й до виголошення промови Гебельса, не означає, що тепер здалося би чути ще одну відповідь на ці пропозиції Гайди й Гебельса. Зовсім, противно, цей факт тільки доказує, що поки заговорили головні пропагандисти Оси, президент Рузвельт наперед, певно по виступах менших пропагандистів, може навіть їх наймитів, догадувався, на яку дудку заграють головні пропагандисти держав Оси.

Духову та державну солідарність Литви та України сильно закалаламова литовського князя Ягайла з польськими панями; він то за ціну подружжя з польською королювню Ядвігою та для спільної боротьби з хрестоносцями, що однаково заргодували Польщі та Литви, подувив велике князівство литовське, а властиво литовськоруську державу з польським королівством. Унія з Польщею сплинала даліше поглиблювання української цивілізації на Литві, сам Ягайло з православного стає римо-католиком, а за ним і литовське боярство. Через римо-католицьку церкву, що в тій частині Європи вже в другій половині 15-го століття приймає характер експонента польської цивілізації, не тільки повільно польщизить литовська шляхта, але також починається боротьба двох культур: східно-християнської, що плила зі старого київського центра та латинської християнської, що плила з Польщі.

Винародовлювана литовська шляхта покидає свій нарід, що починає так само "хлопшати" — як висловився український вчений 17 століття М. Смотрицький — як й український нарід. Доперва тепер сильна боротьба проти винародовлювання спонує на ново литовський та український нарід. Звизала ті два народи теж російська певною та самооборона проти винародовлювання, що зачалася тоді, коли литовський нарід так само як друга половина українського народу відставали під панування Росії по укладу старої історичної Польщі.

Росія почала стосувати свої спосіб русифікації на Литві в той спосіб, що заборонила 1864 року уживати литовцям латинську азбуку, якою вони як нарід римо-католицької цивілізації вже від квіків послугувалися. На ділі це була заборона печатання литовською мовою зовсім подібна до закону Йосифовича, що десять літ пізніше забороняв також печатати українською мовою.

Тоді й литовський нарід подібно як український найшов

склавий крик Параски. Молодецька цікавість заставила його заглянути до стайні, та в ту мить очі його якось приладково обернулися до супротивної офіцини, де находилося помешкання о. Нестора. Молодий панич, звісно, не знав цього, і тим більше здивувався, коли побачив, що в сніжній офіцині мигнула знайома йому фігура Адася й моментально сховалася за дверми. Цей вид остудив його цікавість щодо дівочого викрику у стайні, і він звільна, нерішуче пішов у сад, голосно скриннувши хвірткою та бранунивши клямкою.

У салоні тим часом скідулося п'ять чаю, зі стома посприятувано, гості одні курили, інші переглядали альбому або сиділи на крислах та канапах. Розмова йшла свободна, різнобарвна й легка, шокі пані Калісантії з Тадзем і д-ром Альфонсом знов не звели її на політичну тему.

— Все те дуже гарно, Кайце, що ти нам говорив, — сказав Тадзьо, звільна відхиливши голову й пускаючи

дзем, — промовив Едзьо Чапський. І я також хотів звернути твою увагу на деякі такі суперечности у твоїх поглядах. Ти нам тут говориш про поступ XIX віку. Даруй, брате, але я мушу на той поступ дивитися дуже скептично.

— Ну, це можна, та все так треба признати...

(Дальше буде).

Того самого шкільного року ходив я й на виклади з історії проф. Джорджа В. Симпсона. Виклади були про модерну Європу. Колиж проф. Симпсон одного разу почав читати виклад про розріз Росії від половини 17 століття до смерті царя Петра I, то нічого не згадав про Україну та Переяславську угоду з 1654 року. Виглядало, що Росія просто прилучила до себе "Полудневу Росію", та й годі. Це мене, як українця, дитнуло, і я спитав перед кінцем викладу, чому не згадано, як козацька Україна заключила з Московщиною Переяславську угоду союзну угоду

ІВАН ФРАНКО

Основи Суспільности

Повість

47)

Очевидна річ, — говорив далі д-р Васонг, — для пані графині, одної з заможніших обивательок у цьому повіті, сестри двох графів Лісовецьких, що числяться до перших магнатів у краю, з котрих один є від часу конституційної ери маршалком сусіднього повіту, послом до сейму й до ради державної й шамбеліном імператорським, а другий — ну, це відомий мільонер гр. Станіслав Лісовицький, а сестра її є за паном Краснобродським, також багатим поміщиком, — значить, для пані графині цей мізерний капітал бідного попа не може становити ніякої принади, ніякого мотиву до оказування йому такої доброти. Тільки вроджене благородство душі, вроджене ангельська доброта може піднести до того ступня саможертви.

— О, я знаю паню графиню досить давно й можу вам сказати, що це ідеальна жінка! Правдивий тип старопольської матрони. Погляньте лишень, як скромно, опадно вона живе! Котра пані в нас, маючи такі засоби, як вона, згодилася би так жити? І для чого? Одного тільки з любові для сина, котрому хоче лишити батьківську фортуну повну, ненапружену, захвану в цілости, як дорогий клаєйно! О, пані, я маю найліпше поважання для цієї жінки!

Молодий Дублянчик приймав усї слова радсно, виручивим серцем. Мати поручила йому виразно розглянути самому, розвідати ближче відносини Адася й його матери, а оповідання д-ра Васонга прямо зворушило його чуливе серце. Під впливом того опові

даний крик Параски. Молодецька цікавість заставила його заглянути до стайні, та в ту мить очі його якось приладково обернулися до супротивної офіцини, де находилося помешкання о. Нестора. Молодий панич, звісно, не знав цього, і тим більше здивувався, коли побачив, що в сніжній офіцині мигнула знайома йому фігура Адася й моментально сховалася за дверми. Цей вид остудив його цікавість щодо дівочого викрику у стайні, і він звільна, нерішуче пішов у сад, голосно скриннувши хвірткою та бранунивши клямкою.

У салоні тим часом скідулося п'ять чаю, зі стома посприятувано, гості одні курили, інші переглядали альбому або сиділи на крислах та канапах. Розмова йшла свободна, різнобарвна й легка, шокі пані Калісантії з Тадзем і д-ром Альфонсом знов не звели її на політичну тему.

— Все те дуже гарно, Кайце, що ти нам говорив, — сказав Тадзьо, звільна відхиливши голову й пускаючи

дзем, — промовив Едзьо Чапський. І я також хотів звернути твою увагу на деякі такі суперечности у твоїх поглядах. Ти нам тут говориш про поступ XIX віку. Даруй, брате, але я мушу на той поступ дивитися дуже скептично.

— Ну, це можна, та все так треба признати...

(Дальше буде).

Того самого шкільного року ходив я й на виклади з історії проф. Джорджа В. Симпсона. Виклади були про модерну Європу. Колиж проф. Симпсон одного разу почав читати виклад про розріз Росії від половини 17 століття до смерті царя Петра I, то нічого не згадав про Україну та Переяславську угоду з 1654 року. Виглядало, що Росія просто прилучила до себе "Полудневу Росію", та й годі. Це мене, як українця, дитнуло, і я спитав перед кінцем викладу, чому не згадано, як козацька Україна заключила з Московщиною Переяславську угоду союзну угоду

ГЕНЕРАЛ АЙРА С. ІКЕР — командант американських повітряних сил на європейському воєнному театрі, прихильник бомбардування Німеччини днем.

Докічеш на сторінці 3-ій

ПЕТРО БЕРЕЗИН

Ніпонці Зачинають Програвати

ВАШИНГТОН. (ОНА) — Були колись часи, що ніпонці вигравали бої і хвалилися, що їх ніхто не потрапить перемогти. Тепер справа стоїть інакше. Бо хотять очі світа звернені на Советський Союз, де червона армія здобуває від німців один важний стратегічний пункт за другим і жене їх на захід, то на островах Тихого океану також йдуть великі бої, які в глобальній війні мають своє значіння. Червона армія здобула від німців Курськ, а наша, американська армія вигнала в тому самому часі ніпонців з острова Гвадалканал на Південнім Атлантику.

Для ніпонців це є велика поразка, бо вони заняли Гвадалканал на те, щоб перервати між Америкою й Австралією комунікацію й унеможливити доставку матеріалу до Австралії. Але ця штука ніпонцям не вдалася. Просидівши на Гвадалканалі один рік з гаком, вони мусіли забратися і признати, що їх там добре набили. Перша зустріч американців з військами Ніпону почалася минулого року в серпні. Наші сили під команду генерала Александра Вандергрифта несподівано напали на горожі позиції й що успішних боїв висіли на Гвадалканал. Здобувши від ніпонців аеродром, американці укріпили свої позиції й назвали його летунський майдан Гендерсона.

Ніпонці були з того приводу дуже обурені і старалися летунський майдан відобрати. Вони розуміли, яке велике значіння він може мати в дальших боях за Соломонові острови і робили все можливе, аби його від американців відобрати. Ніпонці негайно заатакували наші позиції найкращим своїм військом, яке вони спеціально тренували до боротьби в джунглях, але наші хлопці не віддали здобутих позицій. Ніпонці відступили і пустили в рух свою воєнну морську флоту, щоб недопустити доставку поживи й аму-

Мої Професори Знайомлять з Україною

Вже найбільше зацікавлення повстало, коли дружина проф. Артура Мортон, що теж викладає історію, відчинила свою валізочку і почала з неї виймати українські вишивки, які вона прибирила. Всі почали приглядатися вишивкам. Зацікавлення українцями перемінилося, прямо в захоплення. Це так подіяло на привнян, що встав тоді й один старший студент, що відчувився був від українців та навіть і своє призначив так змивив, що годі було в нім пізнати щось українського, і сказав: „І я походив з того народу, що п. Івах. Дуже мені шкода, що умовини мого життя так зложилися, що я не міг навчитися й української мови, щоб читати книжки про Україну та українців“.

Коли раз на викладі латинської мови попали ми на слово галатіяни, про яких згадується в посланнях апостолів, то хтось із студентів вихопився й сказав, що він учителював на фармах між галатіянами. Та наш професор сказав, що слова „Галатіяни“ і „Галішен“ це назва для двох окремих народів, що в Канаді нема „галатіяни“, але є „Галішен“, яких „рутенами“ називають. Побачив я, що й мій професор не добре поінформований, та не було тактовно вставити для пояснення, бо такий крок поставив би й професора в ніякому положенні. Звернувшись до уваги про слово „Галішен“ аж по викладі, приватно. Пояснив йому, що „Галішен“ то тільки одна з провінцій України, і що то мильно називати західних українців „Галішен“. Попросив він в мене і деяких книжечок про Україну, прочитав і був дуже вдячний мені. І коли раз пізніше розказував, що з грецьких чорноморських колоній привозили старинні греки і збіжжя до Греції, то сказав, що те збіжжя походило від українців, що вже й тоді зацікавився головою хліборобством.

Був моїм професором і професор Артур Мортон, що не тільки вчив історії, але й написав кілька книжок історичних про Канаду. Був це вже свийний чоловік. Був надзвичайно теплою та привітною вдачею. Вчився до нього в європейській університеті. І розумів історичні події дуже глибоко. Ходив я до нього на виклади європейської історії часів Ренесансу і на ви-

З УКРАЇНСЬКОГО МУЗЕЮ

Не можемо жити тільки для себе, для особистого життя. Мусимо пам'ятати, що та доба, в якій тепер живемо, вимагає від нас досягнення вищих цілей. Вона вимагає від нас поступу культурного і національного.

Багато є засобів до здійснення цієї великої ідеї. Ми маємо виховувати молодь в дусі релігійно-моральному і патріотичному. Мусимо об'єднатися і спільно працювати для досягнення цієї великої ідеї. Мусимо поширити своє знання у кожній ділянці. Мусимо підтримувати нашу культуру, — як письменство, мистецтво, пісню.

Коли мова про це, тоді одним із головних наших завдань мусить бути то, що треба підтримувати всі наші інституції, які працюють для спільної мети.

Одною з інституцій, яку конечно треба підтримувати, головню під теперішню пору, а про яку, на жаль, так мало знаємо, це одинокий в Америці Український Музей і Бібліотека, в Стемфорді, Конн.

Українські громадяни! Зрозуміймо, що мусимо дуже цінувати і шанувати незабутні діла наших пращів, українську традицію. А якщо та минувшина українського народу нам дорога і цінна, тоді мусимо турботою про неї, щоб вона могла процвітати, не тільки в Америці, але й в Україні. Американці вистрілюють по три сотні куль на мінуту. Стріляють з усіх боків... Між нами було багато ранених і убитих, люди падали й число армії меншало з кожним днем. Ми були хорі, голоді й покривавлені“.

Ніпонська газета в Токіо напечатала недавно кореспонденцію свого співробітника, що був на Гвадалканалі, в котрій він говорить, що „як тільки ніпонці запалють вогонь, щоб зварити собі де-що їсти, то зараз звідкись по'являються американські літаки і бомбардують нас... Ми черпаємо цілими тижнями нічого не їти. А як вилудували свої військові частини на Гвадалканалі, то американці жити нам не давали. Першого дня вони зробили на нас тринадцять рейдів, а другого дня дев'ять“.

Цим ніпонські офіцери хотіли попередити свій народ, що вони мусіли покинути Гвадалканал, бо в противний разі було б для них азе. Але казали, що „відступ відбувався в порядку“, та що ніпонці відступаючи „сповнили там свою місію, осягнувши те, що хотіли“.

Наділі, все те неправда. Ніпонці відступили з Гвадалканалі тому, що мусіли. І то не всі. Вони хотіли задержати той острів в своїх посіданнях за всяку ціну і втратили в морських боях цілу масу воєнних кораблів за те, що хотіли залишитися на Гвадалканалі. Він був потрібний для того, щоб не допустити американської помочи до Австралії, але ми Гвадалканал відбили і ніпонці вже туди не повернули. Велер він стане базою, відкрити північний фронт на ніпонські бази в Мунді й Рікати. Голова штабу адмірала Галсея, капітан Бровнінг, сказав, що „ми скоро зачнем наступ, в яким Гвадалканал відграватиме велику роль“.

ІНФЛЮЕНЦА АБО ГРИПА

Кінець зими і рання весна приносять з собою чимало випадків слабості інфлюенци. Правда, сама та слабкість малодуже часто разом з нею або після неї приходять небезпечні ускладнення, передісім запалення легенів. Підчас епідемії 1918 і 1919 років інфлюенца виступала в незвичайній лютий формі й аж надто часто в товаристві з запаленням.

Слово „інфлюенца“ дуже подумне, та не зовсім ясне. Часто так називають звичайну простуду, катар або гострий бронхіт. Часто після інфлюенци і разом з нею розвивається бронхіт або запалення легенів і коли висока гарячка триває довше як кілька днів, то є всяка підстава думати, що інфлюенца не сама. Зрештою у всіх тих слабостях позначки, бодей спочатку, можуть бути такі самі, а взагалі вони різнопорядні, так, що й сама інфлюенца проявляється не все однаково. Починається вона звичайно як простуда: біль голови, в очях, рустах і ногах, боляче горло, морозить, хорий кашляє, тощо. Бувають також жодуковидні позначки, як нудота та корчі. Зрештою інфлюенца може заатакувати і всякий інший орган тіла. Неодмінно буває гарячка.

Причина інфлюенци ще не відома. Відомо тільки, що хвороба це дуже заразлива й передається повітряно-крапельним шляхом.

ДОНАЛД М. НЕЛСОН — далі лише починається „ради воєнної продукції“, не дивлячись на напад на нього з боку різних людей і організацій.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ БІЛЬШЕ СТАТТЕЙ НА УКРАЇНСЬКІ ІСТОРИЧНІ ТЕМИ.

Недавно був я у своїх знайомих в Форіст Вил в стейті Коннектикат. В розмові з знакомими я завважив таке, що мене дуже вразило. А це те, що наші люди такі добре читають „Свободу“. Я завважав далі, що вони звертають увагу поза воєнними подіями і американським життям головню на такі українські статті, що передають відомості з історії українського народу, наприклад таке, що пише проф. М. Чубатий.

Треба мати на увазі, що наш робітничий загаль не виніс зі шкіл великого знання про Україну і український нарід. То правда, що в „Свободі“ завжди було багато матеріалу про минуле України як і про теперішню боротьбу українського народу за волю. Але добре про таке завжди писати і пригадувати, бо воно забувається. Не один з нас хотів дістати такі книжки, щоб знайти в них відомості про Україну, але передати так, щоб їх можна легко зрозуміти і запам'ятати. Але це не так легко дістати, як всі ми знаємо.

Також говориться між людьми і за те, що „Свобода“ повинна дістати більшу фінансову поміч від загалу читачів, бо тоді буде могли оплачувати більше співробітників, або можливість кращю працю тим, що вже для неї працюють. Добру статтю не так легко написати. Треба не тільки знання, але й часу, бож треба шукати за матеріалами. А людина мусить жити. Ми звичайно звикали тільки газету критикувати, але мало хто застановляється, як там у редакції працюють, як живуть, чи скільки дістають ті, що дописують. Ми теж хотіли, щоб усе було добре й цікаве, але дешеве. А так бути не може. Читачі повинні подбати, щоб газета оплачувалася, бо без відповідних фондів годі видавати добру і цікаву газету. „Свобода“ є для нас доброю газетою. Вона подає такий матеріал, що нам, що є з української крові, мило його читати. Вона держить нас при Америці, але при тому не дає нашому серцю забувати за терпіння українського народу і за його спавну мисливість.

Василь Чернецький, Нью Йорк, Н. Ї.

EVERYBODY 10

SHOOT STRAIGHT
With Our Boys!
BUY WAR BONDS

У ЦІ ЧАСИ, КОЛИ ЗАХІДНІ ДЕМОКРАТІЇ в боротьбі проти тоталітарних диктаторів шукають способів мирної співпраці народів і держав, одною з книжок справді на часі є книжка про Україну, її минуле й сучасне:

„ІСТОРІЯ УКРАЇНИ“
проф. МИХ. ГРУШЕВСЬКОГО
в англійському перекладі:

A HISTORY OF UKRAINE
By MICHAEL HRUSHEVSKY

СТОРН 629 4 КАРТИ (мапи) PRICE \$4.00

Для замовлення виріжте нижнячий купон і зашліть зо замовленням.

ДО КНИГАРНІ „СВОБОДИ“, Р. О. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

Посилаю оськут _____ доларів моні-ордером (чеком) і прошу вислати мені _____ примірників Історії України проф. Михайла Грушевського в англійській перекладі.

Імя _____

Адреса _____

Місто _____ Стрейт _____

В АНГЛІЇ. Сільський цвинтар дець в Англії зацікавив цю робітницю Червоного Хреста й американського воїна.

Жіноча Сторінка

Ще про Мами і Доньки

Пані Ф. зі стейту Пенсильванія є пильною читачкою „Свободи“ та Жіночої Сторінки. Пише, що наводить там багато нового та цікавого. Але не погоджується з цим закликом, який один читач нашого часопису зробив українським матерям у Америці, а переказала його на Жіночій Сторінці: „Будьмо би наші мами, ці, що приїхали зі Старого Краю, не вміли виховати своїх доньок так, як цього вимагають тутешні умовини.“

Думаю, що й наш шан. громадянин, висловлюючи такий різкий осуд, не вважав його своєю opinією про найширший загал наших мамів в Америці. Ні не думала цього я, виразно зазначаючи на початку, поки починала обговорювати цю справу, що „булоб несправедливо вважати цей приклад доказом на це, що ціла генерація мамів, які приїхали зі Старого Краю, не вміла виховати своїх доньок так, як цього вимагають тутешні умовини.“

У нашій читачки не лиш охота боронити себе перед тим, що вважає несправедливим. У неї теж велике почуття жіночої солідарності і вона, як пише, довго обговорювала з своїми та чужими цю справу, щоб провітрити, як в інших думка про взаємини серед наших родин та вивовняння материнських обов'язків жінками з українського роду. Найвартніше, що вважаю з її розсудливості, це голос порекси, яка кільканадцять літ ходить коло хорих по українських, айриських, словаських італійських та інших домах, і на підставі такого досвіду твердить, що мами з українського роду краще за інших виховують дітей та ведуть хатне господарство.

Вона й правда. Наші жінки приїхали сюди по найбільшій частині зі села, а про нашу селянку відома громадянська діячка Західної України Іванна Блажкевич, яка працювала виключно між нашим сільським жіноцтвом, ще у 1930 році писала так: „Про вагу духовного виховання дитини, мало освідомлена наша селянка кермується материнським інстинктом, який є для неї одним дороговказом у сповнянні материнських обов'язків. Коли зважити, що досі в нас ніхто не подбав, щоб освідомити селянку як слід про велике завдання матери, ніхто не подав їй педагогічних вказівок, треба признати, що цей інстинкт материнський є дуже здоровий і наша зовсім невчена мати-селянка вміла вести своїх дітей дорогою обов'язку, виховуючи їх у стремління до правди та й краси та зясовуючи собі як слід, що поганого, а що добре впливає на умовий розвій дитини.“

Нема сумніву, що цього сильного материнського інстинкту, цього вродженого відчуття у жінки, яким природі дає її знати, що добре для дитини, а що грозить їй загибеллю — наша жінка не страждала, ідучи в світ за море. Але цей материнський інстинкт — це є чистий голос природи, який до мами-людини промовляє так само, як до мами-тварини. І відзивається він та наказує мамі тоді, коли вихованню дитини товаришать найбільш природні обставини. Мама, що виховує дітей на селі, в найтіснішій зв'язку з природою, серед здорових та нескладних обставин правильно-го хліборобського життя, може на цей інстинкт більш полагати чим міська жінка, яка змушена виховувати дітей у тісному мешканні, без достаточної кількості сонця та воздуха, серед зіпсуття, злочинів та інших небезпек, які грозять дитворі зараз же за порогом родинного дому. Що більше цивілізація прямо вбиває цей інстинкт матери, бо нищить умовини, серед яких він найкраще розвивається. Львівчани, яка у пустині без труду здобуває поживу, щоб прокормити молодих, та слухаючи материнського інстинкту, найде швидко способи, як цю штуку теж і їх навчити — загине марно разом з дитиною, колиб привела їх на світ у міському парку чи між мурами якогось підвищеного міста. Інстинкт не багато навчить її у цих обставинах.

Тому, де наші жінки, які приїхали зі Старого Краю, стрінули умовини подібні до цих, серед яких передале жили головню по фармах — їм багато легше приходило виховувати дітей, як мамам, що мусіли осісти в Нью Йорку, Детройті, Вінніпегу чи деінде у місті. Наша читачка у згаданому листі лише пр., що ні у неї, ні у її доньок не було ніколи фантазій про легкий хліб, безперервний „гуд тайм“ чи наживу та вигоду коштом чоловіка, бо в них від ранку до ночі були повні руки праці біля хати, городу, дробу і т. п. Отже і тут було з нею та її дітьми так, як у нас в краю на сільським господарстві. Знаємо, як ледачість та неробство інстинктивно вважється на нашому селі найбільшою загрозою для обичай молодих людей, і батьки навіть заможні, велють дітям працювати так само тяжко і совісно, як цього вимагають від наймленого робітника. І не тільки для майна, але перш за

все, щоб у дітей та молоді не було часу на „пустяки“. Праця біля рілі, чи сільського домашнього хазяйства та безперервний зв'язок з природою, її красою, тайнами та величчю — це найбільш здорові та найлегші умовини для цього, щоб ховати дітей, коли до цього родичі ще й свідомі свого обов'язку супроти них та відповідальності. А навіть біднота та недостатки не, так швидко на такому тлі штовхають людей до нечесних та незаконних вчинків, як воно діється серед людей, що живуть у місті.

Праця у місті не все показується таким здоровим ліком на це, щоб молодій дівчині чи хлопцеві вибити з голови якісь нездорові забавки та охоронити перед зіпсуттям. Протинно: молодь, яка працює та заробляє — хоче за свої гріш мати втіх, яких у місті повно на кожному кроці та інші з них користають. Дівчина, яка кругом себе бачить стільки прибораних, чепурних жінок і сама закоштує приємності змінити часто свій вигляд та звертати на себе увагу інших — легко може прийти до переконання, що це загалом одинокі річ, для якої варто працювати. А до цього, коли ще працює от так, аби заробити, без амбіції досягти у праці щось більше як підвищу платні, тай з наміром покинути її при першій хвилі коли транється нагода на подружжя — ця праця не була для неї ні життєвою наукою на будуче ні підготовкою до подружжя, ні захороною перед небезпеками, що чигають на міську молодь. Тому мати, яка посилаючи у місті доростаючих дітей до зарібової праці, вірить, що у цей спосіб забезпечує їх найкраще перед усім лихом і нічого більше не треба їй вже робити. — може дочекатися гіркого розчарування.

А берім основу і найменше складну на позір ділянку виховання дитини — відживлювання. У сільській жінки нема багато заходу біля цього, бо сонце та чистий воздух затре у дитячому організмі ці недостаткі, які має він невідстаючи пригожой поживи. Ніхто у місті не потрапив би докони такого чуда, щоб на борщі, кашу та бараболі виховати сильних та здорових дітей. А у скільки наших сільських дітей це був одинокий харч від першого року життя? Жінка у місті знає, що на такий поживи її дитина зниде, хоч би й щільний день бігала по улиці і мама виганяла дитину на сонце кожного разу, як воно лиш вигляне споміж хмар. А материнський інстинкт не багато навчить її з цього, яких вітамін дитині треба, скільки мяса, каші чи рибячого олію.

ПІШКОМ.—Пані Еленор Рузвельт, не живнає тепер авта, а вертається з „паради моди для перемоги“ пішком.

ПІШКОМ.—Пані Еленор Рузвельт, не живнає тепер авта, а вертається з „паради моди для перемоги“ пішком.

хоч не знати як пильно вона слухувалася в-голос. До цього треба її знання.

І саме цивілізація, винищуючи у людей інстинкти — до материнського включно — дає у їх місце щось вартішного. Примітне людське знання для нашого вжитку та робить доступним здобутки людського духа найширшому загалови. Це щось цінніше і триваліше, як усі інстинкти разом, і мама, яка знає, що має робити, виховує краще дітей у сегоднішніх умовинах чим ця, яка чекає кожного разу, щоб вутрішній голос материнства її провадив та розв'язував труднощі. Нинішня жінка мусить цікавитися цим, що каже наука про виховання дітей та молоді, читаючи жіночі магазини, газети, де люди дільться своїм досвідом та радями, де признаються до помилок та остерігають інших.

Багато наших дівчат тут у Америці, доньок українських матерей, або самі виростили на фармах, або від родичів перебрали ці здорові засади, які черпає людина з життя серед природи та у праці біля землі. Один американський вчений, знаний зі своїх праць біля збереження цілості родини та подружжя як підстави нашої цивілізації, каже, що вважає великою запорукою будучого щастя молодят, коли хочаб одно з них, бодай через один рік у дитинстві чи молодечім віці, жило на селі, або на фармі. Так великим і довготривалим вважає вплив природи та правильного, спокійного сільського життя на душу та характер людини.

Багато наших молодих людей проживало на фармах. А як не вони самі, то їх батьки

виростили, діставали владу та характер у тісному зв'язку зі здоровою українською природою. Серед наших людей тут, у загальному, є добрі родинні засади, а то й дідь, як у інших переселенців. А коли побільшити їх знанням, що його американська цивілізація зробила доступним для кожного, який його шукає — наші родини мають усі дані виховувати вартісну молодь та добре підготовану до подружжя і громадянських обов'язків. Зрештою — поважні ради нашої примірної, привязаної до мови та роду батьків молоді, яку вже тут маємо, є найкращим доказом, що моє твердження не є голословним.

Але є теж і інші випадки. Є зацебданні, які подібати можна у кожній громаді, де живуть наші люди. Є мами, що надто вірили у свій материнський інстинкт і зле виховали дітей, є такі, що й на будуче будуть цим грішити, не маючи охоти зацікавитися новими способами виховання, що їх ставлять нові умовини та життя. І коли хто звертає на це увагу, то не для цього, щоб оскаржувати загал українських матерей. Хочемо, щоб тут, на вільній землі, якої другої нема сегодні під сонцем, і де ми усі, що з українського роду, маємо кращу нагоду жити та розвиватися, чим мали її на рідній землі під чужими займанщинами — щоб тут кожна одиниця спомежи нас, усе що між нами живе та виростає, було вартісне, взірцеве, досконале.

Клявдія Олесницька.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

Місяць А. Ч. Хреста.

В наступний місяць зачнеється річна кампанія на допомогу Американському Червоному Хрестові. В тому часі будуть вписуватися і американські українці в члени цієї організації. Маючи це на увазі, хочу пригадати, що ми маємо по різних містах українські відділи А. Ч. Хреста („Юнітс“). Отже це добра пора, щоб збільшити їх членство. Коли ведемо допомогу А. Ч. Хрестові, то пам'ятаймо, що помагаємо нашим власним дітям чи братам, що є на війні. А теж помагаємо ріжним народам, що є в нещастю, а згодом, як буде більша можли-

вість, то зможемо звідси подбати, щоб при розподілі допомоги не був скривджений і поневолений український народ. Треба також пам'ятати і за те, що треба давати кров, бо це теж служба воєнним змаганням нашої держави. За ті справи пам'ятає добре Український Відділ А. Ч. Хреста, що міститься під ч. 423 Іст 9 вулиці. Хто хотів би разом з ним працювати, хай зголоситься до домівки відділу.

Тинько Мелешук.

EVERYBODY BUY IN WAR BONDS

ДИСТАНУТЬ ЗАНЯТТЯ

ПОТРІБНО HANDLE MAKERS

Добра платня, Постійна праця.
PHILA BRIEF CASE CO.,
215 South American Street,
Philadelphia, Pa.

ПОТРІБНО ЖІНОК І ДІВЧАТ

оперейторок і складачок. Легка і приємна праця й ідеальні умовини. Добра платня, овертайм. Голосіться від 9 до 11. рано кожного дня до: Marks Product Co., Inc., 84 NORTH 9th STREET, BROOKLYN, N. Y.

ПОШУКУВАННЯ ОСІБ

ПОШУКУЮ своїх стрийків ПЕТРА А ТЕОДОРА ГУЦАЛІВ з села Оршівки, повіт Скалат, Західна Україна. Хто би знав про них, або вони самі, хай зголосяться до: PETER HUCAL, 847 Cranbrook, B. C., Canada.

ДАРОМ випишмо кожному зразок (SAMPLE) Карпатського Чаю з найліпшого гірського зілля, на підмогання жодука, печічки і нірок. Велика пачка коштує 50¢.

● **ГРУДНЕ ЗІЛЛЯ**, природне средство припорувають тим, що терплять на впретий кашель, біль горла і задуху. Пачка коштує 50¢.

● **ЗІЛЛЯ НА БОЛЮЧІ НОГИ**. Дуже позичне. Як його уживати, відруковано на баксі. Велика пачка 50¢.

● **МІШАНИ КОРІННЯ**, на нестрашність, брэк апетиту, корі. Добре також на запах догорілки. Пачка 50¢.

Хто купить 4 пачки нараз випишмо згаданого зілля за \$2.00, відстає одну пачку даром.

Маємо всікі лічниці зілля, листя, цвіт, кору, ягоди, корінь, ладан, живицю і т. д. Продаємо гуртом і деталю. Для шпорицькі і продавців відповідний опуст. Замовлення посилайте на адресу: UKRAINIEN BAZAAR, 170 E. 4th St., New York, N. Y.

Д-Р С. ЧЕРНОВ

Госпір й хронічні недуги чоловіків і жінок — Шкіра й кров.
● Аналіза крови для подружжого світлотва.
● Гемороїди й желяки лікується без операції.

223 SECOND AVE., cor. 14th ST., NEW YORK CITY, Room 14.
GRamercy 7-7697
Офісові години: 10—8; неділя 11—2.
Жінка-доктор до обслуговування.
X & Флароскоп—Екзамінації \$2.00

\$150.00 ЦІЛИЙ ПОХОРОН

І вище ОБСЛУГУЄМО В ПЕРТ АМБОЙ І ОКОЛИЦІ

KANAI KAIN FUNERAL HOME

433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
Phone: Perth Amboy 4-4646

МИРОН ЛИТВИН І СИН

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ

Обслуга шира і чесна
383 MORRIS AVENUE, cor. Springfield Ave., NEWARK, N. J.
Phone: ESsex 3-5347

ІВАН БУНЬКО

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК

завдяжує погребам по ціні так низькій як \$150.

ОБСЛУГА НАЙКРАЩА.

JOHN BUNKO
Licensed Undertaker & Embalmer
437 E. 5th ST., NEW YORK CITY.
Dignified funerals as low as \$150.
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛЯДЕЛЬФІЮ

Я ОКОЛИЦІ

МИХАЙЛО НАСЕВИЧ

cor. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA.
Tel. Market 1320.
ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

ПЕТРО ЯРЕМА

УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК

Занимається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK І ОКОЛИЦІХ

129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y.
Tel.: ORchard 4-2568

BRANCH OFFICE & CHAPEL: 707 Prospect Avenue, (cor. E. 155 St.) BRONX, N. Y.
Tel.: MEtrose 5-6577

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

THE REFUGEES SCOOPED OUT A HOLE IN THE SOFT EARTH AND SOLEMNLY BURIED THE TRAGIC REMAINS OF MRS. DALBIN.

THIS WAS THE FIRST DEATH ON THE LOVELY ISLAND. TARZAN FEARED IT WOULD NOT BE THE LAST.

Втікачі викопали яму в м'якій землі й врочисто зложили в неї тіло пані Далбін.

Це була перша смерть на цьому прекрасному острові. Тарзан боявся, що це не буде остання.

HE TOLD THEM NOW OF THE RUFFIAN SAILORS ACROSS THE ISLAND. "SOONER OR LATER THEY WILL ATTACK US!" HE SAID.

Він оповів їм тепер про жорстоких моряків на другім боці острова. „Скорше чи пізніше вони на нас нападуть!“ він сказав.

"AND WE HAVE NO WEAPONS TO DEFEND OURSELVES," YVETTE MOANED.

„І ми не маємо ніякої зброї для власної оборони,“ сказала Івет. Дивний блеск засвітив в очах Лупіна Джегера.

A STRANGE GLINT BRIGHTENED THE EVIL EYES OF LUPIN JAGGER.